

KRD. RPD.96.2017.1.

Warszawa, dnia 16 października 2017 r.

Opinia prawna w przedmiocie wyплаты stypendium doktoranckiego

Niniejsza opinia została sporządzona w odpowiedzi na pytanie skierowane do Zespołu Prawnego Rzecznika Praw Doktoranta w dniu 30 września 2017 roku.

I. Stan faktyczny

Pytający rozpoczął drugi rok studiów doktoranckich w Uczelni X oraz trzeci rok studiów doktoranckich na Uczelni X. Pytający zwrócił się z prośbą o sporządzenie opinii. Przedmiotem opinii jest ustalenie, czy Doktorant może kontynuować edukację w obydwu jednostkach organizacyjnych i otrzymywać stypendium doktoranckie. Nadto, celem opinii jest również zweryfikowanie, czy przerwanie studiów doktoranckich zobowiązuje Pytającego do zwrócenia stypendium.

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1842) – dalej **PrSzkolWyż**;
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich z dnia 13 kwietnia 2016 roku (Dz.U. z 2016 r. poz. 558) – dalej **Rozporządzenie**.

III. Analiza prawna

Na kanwie ustawy PrSzkolWyż doktoranci mają prawo do otrzymania m.in. stypendium socjalnego, zapomogi, stypendium dla najlepszych doktorantów, stypendium socjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia,

stypendium doktoranckiego oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego. Zgodnie z treścią regulaminów stypendium na dany rok akademicki może być przyznane doktorantowi, który zaliczył rok studiów w poprzednim roku akademickim, wykazał się postęпами w pracy naukowej czy też przygotowaniu rozprawy doktorskiej. Ocena prac doktoranta dokonana została na podstawie obowiązujących metod wskazanych w regulaminie.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że zarówno ustawa jak i rozporządzenie stanowią podstawowe zasady przyznawania stypendiów doktorantom, zaś szczegółowe zasady przyznawania stypendiów na uczelniach wyższych mogą zostać określone w stosownym regulaminie uchwalonym przez uprawnione organy jednostki. Co więcej, nawet poszczególne wydziały (na terenie tej samej uczelni wyższej) mogą posiadać odmienne kryteria przyznawania stypendiów doktoranckich. To właśnie regulamin będzie konkretyzować przepisy ustawy oraz rozporządzenia w tym zakresie. Samo zaś rozporządzenie wskazuje jedynie, że stypendium doktoranckie może otrzymać doktorant, który (1) terminowo realizuje program studiów doktoranckich, (2) wykazuje się zaangażowaniem w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w ramach praktyk zawodowych, (3) zaangażowaniem w realizację badań naukowych prowadzonych przez jednostkę organizacyjną uczelni.

Z treści regulaminu studiów doktoranckich obowiązującego w Uczelni X jak i Regulaminu przyznawania stypendium doktoranckiego z budżetu państwa na zadania związane z kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich oraz zwiększenia stypendium z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych w Uczelni X wynika w sposób jednoznaczny, że stypendium doktoranckie jest przyznawane niezależnie od świadczeń otrzymywanych przez doktoranta ze środków funduszu pomocy materialnej dla studentów jak i doktorantów, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia oraz stypendium doktorskiego. Z Regulaminu studiów doktoranckich w Uczelni X wynika, że Komisja ds. przewodów doktorskich Rady Naukowej Uczelni X, biorąc pod uwagę ocenę opiekuna naukowego oraz zaliczenia i uzyskane wyniki z egzaminów przez doktoranta podejmuje decyzję o przyznaniu lub wstrzymaniu stypendium. W kwestiach nieuregulowanych treścią regulaminu kluczową rolę odgrywają w/w rozporządzenie. Brak jest wzmianki o zakazie kumulacji przyznawanych świadczeń.

Omówienia wymaga także kwestia ewentualnego zwrotu stypendium w przypadku przerwania studiów doktoranckich. Mając na uwadze ewolucję przepisów (a w szczególności wykładnię historyczną obowiązujących aktów prawnych) należy zauważyć, że brak jest podstaw do żądania zwrotu stypendium.

Z aktów prawnych wynika wyraźna wola ustawodawcy, aby uczelni nie przysługiwało prawo do zwrotu stypendium wypłaconego doktorantowi.

Nadmienić również należy, że co do zasady, stosunek łączący uczelnie z doktorantem bardziej zbliżony jest do stosunku administracyjnego, gdyż o przyznaniu

stypendium decyduje rektor w drodze decyzji. Wydanie decyzji inicjuje zaopiniowany przez opiekuna naukowego wniosek doktoranta. Sam zaś doktorant może otrzymywać stypendium, ale taka pomoc finansowa nie jest obligatoryjna.

IV. Wnioski

Konkludując, nic nie stoi na przeszkodzie, aby Doktorant otrzymywał stypendium doktoranckie z dwóch źródeł, czyli zarówno z Uczelni X, jak i z Uczelni X.

Nadto – co do zasady – brak jest podstaw do żądania zwrotu przez uczelnię przyznanego stypendium, albowiem taki przywilej nie przysługuje już uczelni wyższej.

*Zespół Prawny
Rzecznika Praw Doktoranta*